

De traditionele zwart-wit foto van een blanke zendeling met een aantal zwarte leerlingen kan echt naar het archief. Het gesprek met Jan Zwart, directeur van Frontiers Nederland, gaat over een heel ander plaatje waar de veelkleurigheid vanaf spat. Sommige delen van de foto zijn wel wat onderbelicht. We praten over het enthousiasme van Latijns-Amerikaanse zendingswerkers en over samenwerking in internationale teams. Ook wordt duidelijk wie de ezel is!

Het paard en de ezel die samen ploegen

Jan Zwart (Frontiers NL) over zendingswerkers uit Latijns-Amerika

Jaap Haasnoot

Het kantoor van Frontiers Nederland is niet standaard: in wat ooit een bakkerij was, staan nu de bureaus en computers en de meelzolder is trainingsruimte geworden. Ook Frontiers zelf heeft een aantal kenmerken die niet zo standaard zijn: ze werken alleen in de moslim-wereld, pionieren en stichten gemeenten. Verder hebben ze een platte organisatiestructuur ("We doen niet aan kantoorstichting!") en werken ze samen met alle kerkelijke groeperingen. Ze claimen het dunste handboek-voor-werkers ter wereld te hebben, want ze houden niet van veel regels. Ze hechten grote waarde aan een continu proces van leren en verbeteren.

Als je de levensloop van Jan Zwart bekijkt, is het niet verrassend dat juist hij betrokken is bij latino zendingswerkers. Hij heeft jarenlang met de MAF in Colombia en Ecuador gewerkt en zijn vrouw, Roberta, is oorspronkelijk afkomstig uit Colombia. Zijn Spaans is volgens kenners *perfecto*.

Jan, hoe kijk je terug op je jaren in Latijns-Amerika?

"Achteraf zie ik dat die periode een voorbereiding was op waar ik nu mee bezig ben. Tijdens onze periode in Columbia, begin jaren tachtig, werd Chett Bitterman van Wycliffe door de guerrilla's vermoord. Het gevolg was dat bijna alle buitenlandse zendingen het land verlieten. Omdat wij bij MAF de lokale kerk dienden, ging ons werk echter gewoon door en wij bleven. Later verhuisden we naar Ecuador. We hebben daar 8 jaar lang met een lokale kerk samen-gewerkt. Nu zien we deze beweging op wereldschaal gebeuren: westerse zendingen worden minder belangrijk, het is de lokale kerk die het moet doen. Ik durf zelfs met stelligheid te zeggen: daar waar in Latijns-Amerika de buitenlandse werkers weggegaan zijn, is de kerk het grootst geworden!"

Hoe heb je de overstap gemaakt van de MAF naar het werk onder moslims?

“Wij voelden in 1994 heel sterk dat onze tijd er op zat in Latijns-Amerika. De kerk daar zal altijd zeggen dat je onmisbaar bent, maar dat is natuurlijk niet zo. Wij waren toen al bezig met de moslimwereld. Hoe zouden zij het evangelie kunnen horen als er niemand naar hen toe ging om getuige van Jezus te zijn? Op basis van een profetisch woord besloten we de stap te zetten. We raakten betrokken bij de start van Frontiers in Nederland en begin 1997 werd hier het kantoor geopend”.

Maar toch raakte je weer betrokken bij de Latijns-Amerikaanse tak van Frontiers!

“Ja, maar dat ging vrij natuurlijk. In 1997 ontmoette ik voor het eerst latino's die bij Frontiers werkten. Het was duidelijk dat de voormalige 'ontvangende' landen, nu ook 'zendende' landen werden. Tijdens internationale Frontiers-conferenties vertaalde ik regelmatig voor de latino's. Als zij hun 'eigen' vergadering hielden tijdens zo'n conferentie, was ik erbij. Ook buiten de conferenties om waren er vriendschappen. Zo ben ik er in gerold. We constateerden binnen Frontiers dat latino's soms ondersneeuwden in een internationale setting omdat ze niet altijd goed Engels spreken en niet opkomen voor hun belangen. Twee jaar geleden ben ik daarom gevraagd om voor 2 dagen per week betrokken te zijn bij het leiderschap van Frontiers in Latijns-Amerika”.

Op welke manier probeert Frontiers mensen te werken in Zuid-Amerika?

“Dat doen we op twee manieren. Allereerst hebben we in 4 landen een Frontierskantoor (onder andere in Colombia, Chili en Argentinië) en daarnaast werken we in Costa Rica, Mexico en Bolivia met partnerorganisaties. In drie andere landen zijn we bezig met het opzetten van nieuwe partnerschappen. Op dit moment zijn er zo'n 50 latino's werkzaam via Frontiers in moslimlanden. Het leiderschap voor de regio bestaat uit twee Latijns-Amerikanen en mijzelf”.

Wat zijn de positieve kwaliteiten van latino zendingswerkers vergeleken met westerse uitgezonden werkers?

“Voor ons bij Frontiers is belangrijk dat dit mensen zijn die echt ervaring hebben met het stichten van gemeenten. Dat hebben ze niet uit een boekje, maar dat hebben ze meegemaakt! Verder kunnen ze heel eenvoudig leven en daarmee staan ze dicht bij de mensen met wie ze werken. Ze brengen ook een grote dosis geloof mee. En dan heb ik het nog niet gehad over hun enthousiasme. Tenslotte noem ik de uitbundige gastvrijheid van latino's. Als een Arabier 100 punten scoort voor gastvrijheid en een Nederlander 6, dan krijgt een latino toch zeker 60 punten!”

Dan de andere kant van de medaille: wat zijn de problemen bij het uitzenden van latino's?

“Ja, ik vertel hier geen succesverhaal. In het eerste jaar komt de helft van de werkers al terug naar huis. Dat is een hele slechte score en er moet hard

gewerkt worden om dat te veranderen. Soms zijn de omstandigheden voor latino's moeilijk. Het reizen is voor hen heel duur en het regelen van visa kan een probleem zijn, omdat ze weinig consulates hebben. Ons grootste kantoor is in Colombia, maar juist Colombianen staan wereldwijd slecht bekend. Werkers krijgen

te maken met discriminatie. Geld is ook een groot probleem. In veel Latijns-Amerikaanse landen is elk jaar een inflatie van 30%. Dat betekent dat men elke drie jaar weer opnieuw kan beginnen met het opbouwen van financiële ondersteuning! Verder is er druk op de werkers vanuit het thuisland: de kerken in Latijns-Amerika groeien enorm snel, waarom gebeurt dat dan niet op het zendingsveld? Daarnaast vinden latino's het moeilijk om correctie te aanvaarden en is continuïteit voor hen een lastig begrip. Dat laatste is vooral moeilijk als er weinig 'succes' te boeken valt”.

Jullie filosofie is het werken in internationale teams. Hoe gaat dat met betrekking tot latino's?

“Mijn ervaring is dat het voor latino's lastig is om te functioneren in een Engelssprekend team. Vaak is hun Engels niet goed genoeg. De vraag komt dan natuurlijk op: moeten de latino's beter Engels leren spreken of moeten de anderen misschien Spaans leren spreken? Wij hebben tegen een Nederlandse kandidaat gezegd dat ze eerst Spaans moest leren als ze per se in dát gebied, in dát Spaanssprekende team wilde werken. En dat heeft ze gedaan. Er lopen hartstikke goede mensen rond die geen Engels kennen. Vergeet daarbij niet dat nog maar een kwart van de zendingswerkers wereldwijd blank c.q. westers is”.

We willen tenslotte nog graag weten wie het paard en vooral wie de ezel is!

“Dat zal ik je zo vertellen, maar eerst nog dit. Als we in Nederland willen leren van de Latijns-Amerikaanse kerken, dan zullen we daar rijker van worden. Zo kunnen we heel wat leren van hun offervaardigheid. Tegelijk is het een enorme uitdaging om goed om te gaan met de economische verschillen. Als zij geld te kort hebben, springen wij dan meteen bij? Als je dat doet, haal je dan niet hun geloof onderuit? De manier waarop we hen helpen is bepalend voor hun persoonlijke en geestelijke groei.

Dan nu de ezel. Marokkanen ploegen met een ezel en met een paard. Het paard is krachtig, maar wordt moe. De ezel is niet sterk, maar gaat wel door. Zo gaan ze samen door. Wij in het Westen hebben geleerd dat we ergens 20 jaar kunnen werken terwijl er maar een handjevol mensen tot geloof komen. Zij hebben geloof en enthousiasme. Samen vormen we dan een 'winning team'. Maar ja, wij zijn wel de ezel.”

www.frontiers.nl

Westerse
zendelingen
worden
minder
belangrijk,
het is de
lokale kerk
die het moet
doen